

USVOJENI TEKSTOVI

P8_TA(2019)0338

Gospodarenje otpadom

Rezolucija Europskog parlamenta od 4. travnja 2019. o gospodarenju otpadom (2019/2557(RSP))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir članak 191. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU),
- uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2018/851 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o izmjeni Direktive 2008/98/EZ o otpadu¹ (Okvirna direktiva o otpadu),
- uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2018/850 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o izmjeni Direktive 1999/31/EZ o odlagalištima otpada²,
- uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2018/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o izmjeni Direktive 94/62/EZ o ambalaži i ambalažnom otpadu³,
- uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2018/849 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o izmjeni direktiva 2000/53/EZ o otpadnim vozilima, 2006/66/EZ o baterijama i akumulatorima i o otpadnim baterijama i akumulatorima te 2012/19/EU o otpadnoj električnoj i elektroničkoj opremi⁴,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2018/842 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o obvezujućem godišnjem smanjenju emisija stakleničkih plinova u državama članicama od 2021. do 2030. kojim se doprinosi mjerama u području klime za ispunjenje obveza u okviru Pariškog sporazuma i izmjeni Uredbe (EU) br. 525/2013⁵ (Uredba o mjerama u području klime),
- uzimajući u obzir Direktivu 2009/125/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o uspostavi okvira za utvrđivanje zahtjeva za ekološki dizajn proizvoda koji koriste energiju⁶ te provedbene propise i dobrovoljne sporazume donesene u skladu s tom direktivom,

¹ SL L 150, 14.6.2018., str. 109.

² SL L 150, 14.6.2018., str. 100.

³ SL L 150, 14.6.2018., str. 141.

⁴ SL L 150, 14.6.2018., str. 93.

⁵ SL L 156, 19.6.2018., str. 26.

⁶ SL L 285, 31.10.2009., str. 10.

- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. rujna 2018. o europskoj strategiji za plastiku u kružnom gospodarstvu¹,
 - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 17. travnja 2018. o provedbi Sedmog programa djelovanja za okoliš²,
 - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 6. srpnja 2017. o mjerama EU-a za održivost³,
 - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 4. srpnja 2017. o dužem vijeku trajanja proizvoda: prednosti za potrošače i poduzeća⁴;
 - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 31. svibnja 2018. o provedbi Direktive o ekološkom dizajnu (2009/125/EZ)⁵,
 - uzimajući u obzir privremeni politički dogovor koji su suzakonodavci postigli 19. prosinca 2018. o Prijedlogu direktive o smanjenju utjecaja određenih plastičnih proizvoda na okoliš,
 - uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 26. siječnja 2017. naslovljenu „Uloga pretvaranja otpada u energiju u kružnom gospodarstvu” (COM(2017)0034),
 - uzimajući u obzir Komunikaciju Europske komisije od 16. siječnja 2018. o provedbi paketa za kružno gospodarstvo: mogućnosti za poboljšanje povezanosti zakonodavstva o kemikalijama, proizvodima i otpadu (COM(2018)0032) i s njom povezan radni dokument službi Komisije (SWD(2018)0020),
 - uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 2. prosinca 2015. naslovljenu „Zatvaranje kruga – akcijski plan EU-a za kružno gospodarstvo” (COM(2015)0614),
 - uzimajući u obzir više od 60 predstavki o gospodarenju otpadom koje je Europski parlament posljednjih nekoliko godina primio iz Belgije, Bugarske, Grčke, Italije, Poljske, Slovačke, Španjolske i Ujedinjene Kraljevine,
 - uzimajući u obzir posjete Odbora za predstavke Bugarskoj, Grčkoj i Italiji u svrhu utvrđivanja činjenica o pitanjima gospodarenja otpadom posljednjih godina, a osobito zaključke i konkretne preporuke iz izvješća koja su nakon njih slijedila,
 - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 2. veljače 2012. o pitanjima koja su iznijeli podnositelji predstavki u vezi s primjenom Direktive o gospodarenju otpadom i s njom povezanih direktiva u državama članicama Europske unije⁶,
 - uzimajući u obzir članak 216. stavak 2. Poslovnika,
- A. budući da je diljem EU-a ostvaren napredak u smanjenju utjecaja stvaranja otpada na okoliš i ljudsko zdravlje, ali da i dalje postoje mnogi izazovi i da treba poduzeti hitne

¹ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2018)0352.

² Usvojeni tekstovi, P8_TA(2018)0100.

³ SL C 334, 19.9.2018., str. 151.

⁴ SL C 334, 19.9.2018., str. 60.

⁵ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2018)0241.

⁶ SL C 239 E, 20.8.2013., str. 60.

mjere kako bi se osiguralo održivo upravljanje resursima, posebno u odnosu na relativno visoke količine neobrađenog otpada koji se i dalje odlaže u mnogim državama članicama;

- B. budući da su dva ključna izazova u budućnosti smanjenje razina otpada koji se stvara i usklađenje ciljeva gospodarenja otpadom s ciljevima kružnog gospodarstva, osobito povećanjem stope ponovne uporabe i recikliranja;
- C. budući da je u Okvirnoj direktivi o otpadu 2008/98/EZ sprečavanje nastanka otpada utvrđeno kao glavni prioritet u hijerarhiji otpada;
- D. budući da neodgovarajuće prakse gospodarenja otpadom imaju ozbiljan utjecaj na okoliš u pogledu tla, vode i onečišćenja zraka; budući da su podnositelji predstavnici istaknuli da su odlagališta i spalionice otpada dobili odobrenja i da su pušteni u rad u neposrednoj blizini stambenih i poljoprivrednih zona te u područjima u kojima nadležna tijela država članica nisu uzela u obzir geološke i hidrogeološke uvjete te da predstavljaju izravnu prijetnju javnom zdravlju;
- E. budući da se više od 80 % utjecaja nekog proizvoda na okoliš utvrđuje u fazi dizajna, koja stoga ima važnu ulogu u promicanju sprečavanja nastanka otpada i u svim aspektima kružnog gospodarstva, kao što su trajnost, mogućnosti unapređivanja, popravka, ponovne uporabe i recikliranje;
- F. budući da uz održivije i resursno učinkovitije proizvode, i načela ekonomije dijeljenja i uslužnog gospodarstva mogu služiti za smanjenje nastanka otpada u Europi;
- G. budući da se Komisija u nekoliko država članica bavi brojnim postupcima za utvrđivanje povrede koji se odnose na kršenje zakonodavstva EU-a u području gospodarenja otpadom; budući da je nekoliko tih slučajeva upućeno Sudu Europske unije, a neki od njih nedavno;
- H. budući da je posljednje izvješće Komisije o provedbi zakonodavstva EU-a o otpadu, uključujući izvješće o ranom upozoravanju za države članice kod kojih postoji rizik da zaostanu u pripremanju za ostvarenje cilja ponovne uporabe/recikliranja komunalnog otpada za 2020., pokazalo da postoje ozbiljni nedostaci koji se moraju brzo riješiti ako Europa želi iskoristi okolišne i gospodarske prednosti kružnog gospodarstva;
- I. budući da su nedavni podaci priloženi brojnim predstavkama istaknuli činjenicu da je stanje gospodarenja otpadom u nekoliko država članica i regija još uvijek vrlo problematično te da nepobitno dokazuju potrebu da se znatno poboljša provedba Okvirne direktive o otpadu i ostalog zakonodavstva EU-a o sprečavanju nastanka otpada i mjerama za njegovo zbrinjavanje;
- J. budući da je gospodarstvo u kojem se prednost daje popravku, ponovnoj uporabi, ponovnoj proizvodnji i recikliranju materijala radno intenzivnije od gospodarstva utemeljenog na filozofiji odlaganja, čime se stvaraju veće mogućnosti zapošljavanja; budući da bi ispravna provedba postojećeg zakonodavstva o sprečavanju nastanka otpada i gospodarenju njime mogla otvoriti mogućnosti za stvaranje radnih mjesta u sektorima ponovne uporabe i recikliranja;
- K. budući da je pravilno gospodarenje otpadom i sprečavanje njegova nastanka neophodno za poboljšanje kvalitete života u Europi i netoksičan okoliš;

1. naglašava da brojne predstavke o neuspjehu država članica u provedbi zakonodavstva o otpadu upućuju na različite zdravstvene i ekološke probleme povezane s neprimjerenim praksama gospodarenja otpadom, kao što su loša kvaliteta zraka u urbanim područjima, kontaminacija podzemnih vodnih resursa, prekomjerna razina buke i emisije neugodnog mirisa;
2. naglašava da bi za podršku prijelazu na kružno gospodarstvo javno financiranje gospodarenja otpadom, bilo na nacionalnoj razini ili na razini EU-a, trebalo biti u skladu s ciljem težnje prema višim razinama primjene hijerarhije otpada; stoga smatra da bi sredstva trebala usmjeriti na planove i projekte za sprečavanje, ponovnu uporabu, odvojeno prikupljanje i recikliranje;
3. poziva države članice na veći napredak u donošenju učinkovitih planova i projekata za sprečavanje, ponovnu uporabu, odvojeno prikupljanje i recikliranje, koji su ključni za smanjenje opterećenja okoliša uzrokovanog otpadom, ostvarenje gospodarskih koristi od kružnog gospodarstva i poboljšanje učinkovitosti resursa; potiče Komisiju da podrži države članice u njihovim provedbenim naporima, među ostalim tehničkom pomoći i fondovima EU-a; predlaže da se usvoje odgovarajući ekonomski instrumenti kako je utvrđeno Okvirnom direktivom o otpadu te da se uvedu učinkoviti i ekonomični programi proširene odgovornosti proizvođača kako bi se potaknuo prijelaz na kružno gospodarstvo;
4. poziva države članice da poduzmu mjere za uklanjanje smeća i poboljšanje gospodarenja otpadom (prikupljanje, razvrstavanje i recikliranje) te da usvoje ekonomske instrumente i kampanje za podizanje razine osviještenosti kako bi se spriječilo bacanje otpada u okoliš;
5. pozdravlja spremnost Komisije da ode u posjete na visokoj razini na temu kružnog gospodarstva/otpada državama članicama za koje postoji opasnost da neće ostvariti ciljeve za 2020. u pogledu komunalnog otpada te da uspostavi odnose s relevantnim dionicima, uključujući udruge lokalnih i regionalnih aktera i europske organizacije koje zaista promiču kulturu nulte stope otpada i povezane politike;
6. ističe da države članice moraju ublažiti učinke stvaranja otpada na okoliš, osobito smanjenjem količine komunalnog otpada; s tim ciljem poziva države članice da poduzmu mjere za sprečavanje nastanka otpada iz revidirane Okvirne direktive o otpadu;
7. naglašava da nacionalni, regionalni i lokalni akteri imaju ključnu ulogu u gospodarenju otpadom te u osmišljavanju i provedbi politika o toj temi; podsjeća da se dosljedna politika, zajedno s napretkom pri odgovarajućoj infrastrukturi sukladnoj s hijerarhijom otpada, može uspostaviti samo koordinacijom i suradnjom na svim razinama u EU-u; traži od Komisije da nagrađuje najbolje prakse na svim razinama i olakšava njihovu razmjenu, kao i da konkretno i na odgovarajući način podupire pionirske projekte;
8. poziva države članice i industrije, kao ključne partnere u sektoru gospodarenja otpadom, da se još angažiranije zauzimaju za promicanje kružnih lanaca opskrbe kako bi dobile pristup kvalitetnim sekundarnim sirovinama, često po konkurentnim cijenama, koje treba oporabiti za daljnju uporabu i proizvodnju;
9. poziva na pružanje osposobljavanja i promicanje raznih vrsta zaposlenja, uključujući

financijsku potporu za osposobljavanje za visokokvalificirane vještine i socijalna radna mjesta, posebno u područjima popravka i pripreme za ponovnu uporabu;

10. čvrsto vjeruje da se na odgovarajući način moraju promicati i podupirati novi poslovni modeli usmjereni na sprečavanje stvaranja otpada, ponovnu uporabu i recikliranje kako bi se potaknuo učinkovitiji prelazak na kružno gospodarstvo;
11. naglašava da pravilna provedba paketa za kružno gospodarstvo pruža prilike diljem EU-a, uključujući ulaganja, koje će pomoći da se racionalizira upotreba prirodnih resursa;
12. ističe da povećanje produktivnosti resursa poboljšanjem učinkovitosti i smanjivanjem otpada od resursa pomoću mjera kao što su ponovna uporaba, recikliranje i ponovna proizvodnja može u velikoj mjeri smanjiti potrošnju resursa i emisije stakleničkih plinova, a taj je cilj srž kružnog gospodarstva; naglašava da se u kružnom gospodarstvu resursi zadržavaju u gospodarstvu i u produktivnoj su upotrebi kada proizvod dođe do kraja životnog vijeka, čime se smanjuje potrošnja resursa; u kontekstu zakonodavstva o otpadu vjeruje da će poboljšani kružni dizajn proizvoda pomoći da se zatvore proizvodni ciklusi i dovesti do promjene u modelima proizvodnje i obrascima potrošnje, čime bi se smanjile razine toksičnih tvari i ukupna količina otpada;
13. poziva države članice da osiguraju potpunu transparentnost u pogledu količine i krajnjeg odredišta ostataka kod raznih načina obrade otpada, posebno kada je riječ o zajednicama na koje se potencijalno odnose takve lokacije i novi projekti, te da se s njima savjetuju pri donošenju odluka; nadalje, apelira na države članice da u potpunosti i temeljito provode odredbe Direktive 2011/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš (Direktiva o procjeni utjecaja na okoliš)¹ i ostale relevantne propise EU-a čija je svrha zaštita okoliša i javnog zdravlja;
14. smatra da je odvojeno prikupljanje otpada u domaćinstvima učinkovit način osvješćivanja stanovništva o strateškoj važnosti kružnog gospodarstva, a time i učinkovitijeg ostvarenja zajedničkog angažmana oko tog cilja; ističe da takvi sustavi omogućuju bolje praćenje vrsta i količina otpada koje nastaju u kućanstvima i s tim povezanih potreba za preradom kako bi se najbolje provela priprema za ponovnu uporabu i recikliranje te omogućilo uvođenje poštenijih ekonomskih mjera za poticanje ili odvratanje od određenih praksi;
15. podsjeća na to da je spaljivanje tek na predzadnjem mjestu u hijerarhiji otpada, ispred odlaganja na odlagalištu;
16. podsjeća na to da opasni otpad predstavlja posebne izazove pri zbrinjavanju koji se ne smiju zanemariti i koje bi trebalo konkretno rješavati; poziva države članice da potpuno provode odredbe Okvirne direktive o otpadu relevantne za gospodarenje opasnim otpadom;
17. podržava Komisiju u postupcima zbog povrede propisa koje provodi protiv država članica koje se ne pridržavaju zakonodavstva o otpadu; poziva Komisiju da iskoristi sav potencijal sustava ranog upozoravanja koji je predviđen u revidiranim direktivama o otpadu; predlaže da se novčane kazne koje Komisija naplati ponovno ulože u projekte

¹ SL L 26, 28.1.2012., str. 1.

koji idu ukorak s najvišim razinama hijerarhije otpada;

18. žali zbog činjenice da su, prema navodima podnositelja predstavki, izdana odobrenja za odlagališta i da su ona smještena u blizini stambenih područja i poljoprivrednih površina; poziva nadležna tijela država članica da se pobrinu za potpunu zaštitu zdravlja ljudi te da donesu strukturne mjere na pronalaženje rješenja za onečišćenje podzemnih voda;
19. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji te vladama i parlamentima država članica.